



Busserne fra Sorø

-Billeder af Sorø Karosserifabriks produktion

Af Jens Birch

BOGANMELDELSE AF JØRGEN KJÆR

Skal man lave den korte anmeldelse af Jens Birchs nye bog "Busserne fra Sorø – billeder af Sorø Karosserifabriks produktion" må det være fortællingen om dansk busfabrikation og danske karosserifabriker, når det er bedst. For Jens Birch har gjort et lille mesterværk på de 154 sider. Udover den spændende fortælling om fabrikken i Sorø får vi også en god gang kulturhistorie, naturligvis med fokus på bus- og karosseriproduktion fra tidernes morgen til fabrikkens spæde start i 1918 til det sidste karosseri blev bygget i 1974 og frem fabrikken endelig lukkede 1983. Vi hører om overgangen fra træskelet til stålskelet og mange andre byggetekniske finesser. Sorø Karosserifabrik byggede ikke kun busser, før krigen blev der også bygget personbiler, udrykningskøretøjer og vare- og lastvogne. Karosseribygningen beskrives for hvert årti.

Vi får ikke blot at vide hvad et karosseri er, hvordan det er opbygget, og hvordan man tidligere fremstillede karosserier til blandt andet busser, men også mange fortællinger om hvordan de blev brugt. For eksempel hører vi om de åbne turistvogne mange sikkert har set på gamle postkort sendt fra hovedstaden.

Turistbiler til byrundture var tidligere åbne. I København kendes begrebet fra årene omkring første verdenskrig. Turistbilerne havde faste holdepladser og afgangstider. Et eller andet sted på rundturen, for eksempel ved Statens Museum for Kunst, stod en kanonfotoapparat parat for at tage et billede af rejseselskabet. Når turen var slut, kunne deltagerne købe motivet som postkort og sende det hjem som bevis på at de havde været i hovedstaden.

Hovedstadens turister blev i stor udstrækning befordret i busser, der havde Sorø-karosserier. En af de store udbydere af byrundture og nordsjællandsture var Københavns Rundfart. Firmaet havde allerede i 1905 påbegyndt byrundtur, naturligvis med hestekøretøjer, men så snart bilerne blev drifts stabile blev byrundturene motoriserede. Københavns Rundfart blev fra midten af 1920'erne kunde hos Sorø Karosserifabrik. Et kundeforhold der fortsatte efter 1941, hvor Københavns Rundfart blev en del af De forenede Vognmandsforretninger.

I bogen vises endvidere mange af de busser, der gennem de mange år blev leveret til de forskellige turistselskaber.



De tidligste af turistbusserne var helt åbne. Da de kun kørte om sommeren var der ingen grund til at udstyre dem med lukkede karosserier. I tilfælde af regnvejr var der dog en kaleche, der kunne slås op. For at få plads til fire sæder i en karosseribredde på 2 meter, var der ingen midtergang i bussen, men derimod separate døre i begge sider ud for hver sæderække. Chevrolet årgang 1926.

De mange genvordigheder som den tyske besættelse under anden verdenskrig pådrog den danske befolkning og busdriften berøres også med fortællingerne om gasgeneratorer, om hvordan man løste dækproblemerne og lignende med stor opfindsomhed. Flere af de busser der ikke fik gasgenerator blev ombygget og udstyret med en "motor" på to hestes kraft.

Forfatteren Jens Birch fortæller selv om bogen: -På dag nummer to i året 1918 åbnede karetmagersvend Aksel Andreasen under beskedne former et karetmagerværksted i Priorgade i Sorø. Til en begyndelse var det reparation og bygning af hestekøretøjer, som udfyldte arbejdsdagene, men Andreasen havde en vision: Han ville bygge karosserier til de mange biler, der rullede ud på de danske veje i årene efter 1. verdenskrig. Visionen blev mere end opfyldt, og Andreasen drev sin virksomhed frem til en af de betydeligste karosserifabriker i Danmark.

I de godt 55 år, hvor Sorø Karosserifabrik var aktiv, blev der bygget karosserier til mere end 800 busser, hvortil kom opbygning af personbiler samt vare- og lastbiler. Bogens mere end 275 illustrationer giver et godt indblik i såvel fabrikkens alsidighed som i karosserityperne

Forfatteren Jens Birch har i mange år interesseret sig for dansk bus-historie. Han er forfatter eller medforfatter til talrige bøger og artikler om danske bushistorie.

Vil man kun investere i en bog om danske karosserifabriker og busproduktion må denne nye bog af Jens Birch være et godt bud. Udover den velskrevne tekst er der en sand overflod af gode billeder – de fleste gengivet i rigtig god kvalitet trods alderen.

Bogen koster 295,00 kr. og kan købes i boghandelen eller bestilles direkte ved forlaget J-Bog på www.j-bog.dk



Den gamle smedje, hvor det hele startede i 1910.



Flere busser eksisterer stadig. Chevrolet Six 1932.